

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 854

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 31 august 2022

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 241 din 3 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61 ¹ din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, astfel cum au fost introduse prin art. IV pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, precum și ale art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă	2–6
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
1.064.— Hotărâre privind aprobarea stemei comunei Sita Buzăului, județul Covasna	7
1.065.— Hotărâre privind aprobarea stemei comunei Brădești, județul Harghita	8
1.066.— Hotărâre privind aprobarea modelului steagului comunei Brăduț, județul Covasna	9–10
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
M.126.— Ordin al ministrului apărării naționale pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.102/2012 privind sistemul de distincții militare din Ministerul Apărării Naționale	11–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 241**

din 3 mai 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, astfel cum au fost introduse prin art. IV pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, precum și ale art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor și ale art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Compania de construcții feroviare — S.A. din Iași în Dosarul nr. 5.477/2/2018 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.299D/2018.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, având în vedere că dispozițiile art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 au mai format obiect al controlului de constituționalitate, sens în care menționează jurisprudența Curții Constituționale în materie, precum și ca urmare a faptului că, potrivit art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă, debitorul cauțiunii este cel ce are facultatea de a opta pentru instituirea acesteia sub forma unui instrument financiar care poate servi ca instrument de plată, situație în care este necesar acordul părții în favoarea căreia se depune.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Decizia civilă nr. 4.229 din 13 august 2018, pronunțată în Dosarul nr. 5.477/2/2018, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și**

a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor și ale art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Compania de construcții feroviare — S.A. din Iași într-o cauză întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 101/2016.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că prevederile criticate sunt neconstituționale, în măsura în care pentru constituirea cauțiunilor prin instrumente financiare este necesară exprimarea acordului autorității contractante în cadrul procedurii de achiziție publică, interpretare ce este contrară accesului liber la justiție și principiului egalității în drepturi, întrucât exercitarea dreptului la acțiune este condiționată de acceptul autorității contractante, care, în procedura administrativ-jurisdicțională, este adversarul sau pârâțul în cadrul acțiunii în fața instanțelor de judecată. De asemenea, se învederează că biletul la ordin constituie un asemenea instrument financiar cu rol de instrument de plată, sens în care este și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, prin care s-a reținut că natura juridică a biletului la ordin este aceea a unui instrument de plată. Or, cât timp, în temeiul art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă, se impune obținerea acordului celui în favoarea căreia se constituie, condiția de valabilitate pentru instituirea cauțiunii prin instrument financiar devine condiția prealabilă pentru însuși accesul la contestație, respectiv plângere, dreptul de a contesta fiind, în esență, condiționat de obținerea acordului adversarului care, în speță, este autoritatea contractantă.

6. Se mai arată că, potrivit jurisprudenței instanței de contencios constituțional, ori de câte ori instituirea cauțiunii presupune o condiție de admisibilitate a exercitării dreptului prin care partea își apără însuși dreptul, există situația încălcării dreptului de acces la justiție. Regimul juridic al cauțiunii prevăzut la art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 este cel stabilit prin Codul de procedură civilă, și anume, în principal, acela de constituire a unei garanții pentru creditor, în ceea ce privește acoperirea eventualelor daune suferite ca urmare a formulării unei cereri, și nu de instrument de blocare a accesului la justiție. Din această perspectivă, vechea reglementare în materia achizițiilor publice instituia obligația depunerii unei garanții de bună conduită al cărei unic scop era acela de a proteja autoritatea contractantă de riscul unui eventual comportament necorespunzător. Textul criticat introduce obligativitatea achitării unei cauțiuni, iar, sub aspectul naturii juridice, cauțiunea reglementată prin art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 reprezintă o garanție reală sau personală, prevăzută de lege pentru acoperirea eventualului prejudiciu cauzat uneia dintre părțile litigante. Însă, din această perspectivă, dispozițiile art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 sunt

neconstituțională, întrucât textul criticat nu se limitează la a stabili această destinație cauțiunii, ci încalcă cerința constituțională referitoare la caracterul neoneror al procedurii administrativ-jurisdicționale, întrucât, în condițiile legii, cauțiunea se constituie venit la bugetul de stat și este transformată într-o taxă pentru exercitarea dreptului de acces la justiție.

7. Raportat la cele mai sus prezentate, precum și la faptul că în discuție este vorba despre un operator economic cu obiect de activitate în domeniul construcțiilor feroviare în stare de reorganizare a societății în cadrul procedurii de insolvență, se consideră că sunt încălcate și dispozițiile constituționale ale art. 44, în ceea ce privește dreptul de proprietate asupra creanței deținute împotriva debitorului intrat în insolvență, precum și ale art. 45 și art. 135, întrucât libertatea economică se desfășoară potrivit legii, însă trebuie respectate principiile economiei de piață și liberei inițiative.

8. Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, în raport cu dispozițiile constituționale invocate în susținerea acesteia, sens în care menționează jurisprudența Curții Constituționale cu privire la principiul egalității și la accesul liber la justiție.

9. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 611 din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, precum și ale art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015.

13. Dispozițiile art. 611 din Legea nr. 101/2016 au fost introduse în lege prin art. IV pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 4 iunie 2018, iar, în dinamica legislativă, au fost modificate, succesiv, prin art. IV pct. 38 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2020 privind modificarea și completarea unor acte normative cu impact în domeniul achizițiilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 13 iulie 2020, și prin art. IV pct. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 3/2021 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul achizițiilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 821 din 27 august 2021. Însă, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a exercita controlul de

constituționalitate asupra prevederilor art. 611 din Legea nr. 101/2016 în forma avută inițial, astfel cum au fost introduse prin art. IV pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 și au produs efecte în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate.

14. Prevederile criticate au următorul conținut:

— Art. 611 din Legea nr. 101/2016: „(1) Pentru soluționarea contestației formulate în condițiile art. 8 sau art. 49, sub sancțiunea respingerii acesteia, persoana care se consideră vătămată trebuie să constituie în prealabil o cauțiune stabilită după cum urmează:

a) 2% din valoarea estimată a contractului, în cazul în care aceasta este mai mică decât pragurile valorice prevăzute la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 98/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 99/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 100/2016, cu modificările și completările ulterioare, dar nu mai mult de 35.000 lei;

b) 2% din valoarea stabilită a contractului, dacă aceasta este mai mică decât pragurile valorice prevăzute la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 98/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 99/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 100/2016, cu modificările și completările ulterioare, dar nu mai mult de 88.000 lei;

c) 2% din valoarea estimată a contractului, dacă aceasta este egală sau mai mare decât pragurile valorice prevăzute la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 98/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 99/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 100/2016, cu modificările și completările ulterioare, dar nu mai mult de 220.000 lei;

d) 2% din valoarea stabilită a contractului, dacă aceasta este egală sau mai mare decât pragurile valorice prevăzute la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 98/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 99/2016, cu modificările și completările ulterioare, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 100/2016, cu modificările și completările ulterioare, dar nu mai mult de 880.000 lei.

(2) În cazul unei proceduri de atribuire a acordului-cadru, prevederile alin. (1) se raportează la valoarea estimată a celui mai mare contract subsecvent ce se intenționează a se atribui în baza acordului-cadru respectiv.

(3) În cazul în care contestația a fost respinsă de către Consiliu, persoana care se consideră vătămată care utilizează calea de atac în condițiile art. 29 sau art. 51 alin. (3), după caz, nu trebuie să constituie o cauțiune suplimentară.

(4) În cazul în care calea de atac reglementată de art. 29 sau art. 51 alin. (3) este utilizată de o altă persoană decât cea care a constituit cauțiunea conform alin. (1), pentru soluționarea plângerii sau recursului, după caz, trebuie constituită în prealabil o cauțiune egală cu 50% din cauțiunea prevăzută la alin. (1).

(5) Cauțiunea depusă se restituie, la cerere, după soluționarea prin hotărâre definitivă a plângerii, respectiv după încetarea efectelor suspendării procedurii de atribuire și/sau a executării contractului.

(6) Cauțiunea se restituie celui care a depus-o, nu mai devreme de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii sau, după caz, de la data încetării efectelor suspendării procedurii de atribuire și/sau a executării contractului.

(7) Consiliul sau instanța, după caz, se pronunță asupra cererii de restituire a cauțiunii cu citarea părților, printr-o încheiere supusă numai recursului la instanța ierarhic superioară. Recursul este suspensiv de executare.

(8) În situația în care nu sunt aplicabile prevederile de la alin. (5)—(7), cauțiunea se constituie venit la bugetul de stat la împlinirea termenului de 3 ani calculat de la data la care aceasta putea fi solicitată.

(9) Sunt scutite de la depunerea cauțiunii autoritățile contractante.”;

— Art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă: „(2) La cererea debitorului cauțiunii și dacă partea în favoarea căreia se depune declară în mod expres că este de acord, cauțiunea va putea consta și în instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată. Cu toate acestea, acordul părții nu este necesar în cazul titlurilor emise de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale.”

15. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale cuprinse în art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 21 — *Accesul liber la justiție*, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*, art. 45 — *Libertatea economică* și ale art. 135 — *Economia*.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prevederile art. 611 din Legea nr. 101/2016 sunt criticate în coroborare cu cele cuprinse în art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă atât din perspectiva instituirii obligativității constituirii unei cauțiuni înainte de soluționarea contestației formulate în materia achizițiilor publice, cât și a modalității de plată și a instrumentelor financiare care pot servi ca instrumente de plată pentru cauțiune, aspecte care, astfel cum sunt reglementate prin lege și cum sunt interpretate și aplicate în practică, sunt contrare, în opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederilor constituționale privind egalitatea în drepturi, accesul liber la justiție, dreptul de proprietate privată, libertatea economică și economia.

17. Curtea observă că prin art. 611 din Legea nr. 101/2016 se impune constituirea unei cauțiuni pentru soluționarea contestației formulate atât pe cale administrativ-jurisdicțională în fața Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, cât și pe cale judiciară în fața instanței judecătorești. În ceea ce privește modalitatea de constituire a cauțiunii, Curtea reține că prevederile Legii nr. 101/2016, potrivit art. 68 din acest act normativ, în măsura compatibilității, se completează cu prevederile Codului de procedură civilă, care cuprinde în titlul XIV — *Cauțiunea judiciară*, iar la art. 1.058 din acest cod sunt reglementate aspecte privind depunerea în numerar sau în instrumente financiare, respectiv faptul că, de regulă, cauțiunea se depune în numerar, iar la cererea debitorului cauțiunii și dacă partea în favoarea căreia se depune declară în mod expres că este de acord, cauțiunea va putea consta și în instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată. Cu toate acestea, acordul părții nu este necesar în cazul titlurilor emise de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale.

18. În acest context, Curtea reține că prevederile legale privind constituirea cauțiunii și prin alte instrumente financiare, diferite de numerarul depus la Trezoreria Statului, care sunt limitate prin lege ca formă și care se pot constitui numai cu acordul autorității contractante, reprezintă reguli de procedură care se circumscriu marjei de apreciere a legiuitorului, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție, coroborate, în contextul dat, cu cele ale art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, potrivit cărora statul trebuie să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară.

19. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 16 din Constituție, Curtea observă că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite și, prin urmare, acesta nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. Astfel cum rezultă din dispozițiile constituționale, cetățenii se bucură de drepturile prevăzute în Constituție și în legi, fiind egali în fața acestora și a autorităților publice, în timp ce autoritățile publice exercită atribuțiile ce le sunt stabilite de lege, potrivit competenței lor, în realizarea funcțiilor pentru care sunt create (Decizia nr. 839 din 17 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 221 din 4 martie 2021).

20. Față de această împrejurare, Curtea nu poate reține pretinsa încălcare a principiului egalității în fața legii prin prisma faptului că, potrivit normelor de drept comun, o parte din litigiu, în speță fiind vorba de o autoritate contractantă, în favoarea căreia se depune cauțiunea, are posibilitatea să declare, în mod expres, că este de acord ca aceasta să fie depusă sub forma unor instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată, întrucât legea prevede că, de regulă, cauțiunea se depune în numerar și numai prin excepție se poate constitui și prin alte modalități de plată constând în instrumente financiare, această din urmă modalitate fiind tocmai un beneficiu suplimentar pentru partea în sarcina căreia se impune constituirea unei astfel de cauțiuni. Or, acest din urmă aspect nu este de natură a conduce la încălcarea principiului egalității între operatorii economici și autoritatea contractantă. De altfel, în contextul dat, nu se poate reține existența unei situații similare/comparabile în ceea ce privește cazurile în care se află operatorii economici și statul, având în vedere și scopul pentru care a fost instituită cauțiunea în discuție, respectiv pentru a proteja autoritatea contractantă de riscul unui eventual comportament necorespunzător al operatorilor economici.

21. Referitor la dispozițiile art. 21 din Constituție, invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că aceste prevederi dispun, în general, cu privire la accesul liber la justiție, aspect ce semnifică faptul că orice persoană poate sesiza instanțele judecătorești în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime au fost încălcate, iar nu faptul că acest acces nu poate fi supus niciunei condiționări. Astfel, competența de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești îi revine legiuitorului, iar prevederile criticate sunt o aplicare a dispozițiilor constituționale ale art. 126 alin. (2), potrivit cărora „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”. Mai mult, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât cu respectarea cadrului legal stabilit de legiuitor, care, potrivit textului din Legea fundamentală menționat, are deplina legitimitate constituțională de a stabili procedura de judecată (a se vedea, în acest sens, de exemplu, Decizia nr. 283 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 30 mai 2012, sau Decizia nr. 582 din 4 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 379 din 8 iunie 2010).

22. De asemenea, atât în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în *Cauza Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57), cât și în cea a Curții Constituționale (Decizia nr. 51 din 14 ianuarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 24 martie 2010, Decizia nr. 619 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 965 din 30 decembrie 2014, paragraful 18, sau Decizia nr. 160 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016, paragraful 23), s-a statuat că o caracteristică a dreptului de acces liber la justiție este aceea că nu este un drept absolut și că el poate fi supus unor restricții legitime, cum ar fi termenele legale de prescripție sau ordonanțele care impun depunerea unei cauțiuni *judicatum solvi*; important este ca aceste restrângeri să nu aducă atingere substanței dreptului, să urmărească un scop legitim și să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit (Hotărârea din 21 februarie 1975, pronunțată în *Cauza Golder împotriva Regatului Unit*, paragraful 39, sau Hotărârea din 10 mai 2001, pronunțată în *Cauza Z și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 93).

23. Față de această împrejurare, Curtea reține că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție, în general, nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin

care se înfăptuiește justiția (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Însă legiuitorul este ținut să o facă orientându-se după principiul *est modus in rebus*, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului (Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2004, și Decizia nr. 40 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 229 din 16 martie 2004).

24. În ceea ce privește instituirea unei cauțiuni prin legislația ce reglementează remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, Curtea, în jurisprudența sa, a reținut că aceasta este rezonabilă din punctul de vedere al cuantumului acesteia, legiuitorul impunând și un prag maxim până la care poate fi fixată cauțiunea, iar opțiunea sa este pe deplin justificată. Contractele de achiziții publice presupun, de cele mai multe ori, efectuarea de lucrări publice cu un anumit grad de complexitate. Nu orice operator economic are capacitatea logistică și financiară de a efectua aceste lucrări, mai ales că, de cele mai multe ori, mecanismul de efectuare a lucrărilor presupune investiții inițiale ale operatorului economic ce sunt decontate ulterior de stat. Așadar, operatorii economici nu se află în aceeași situație juridică, ei neavând toți aceeași capacitate economică de realizare a obiectivelor vizate de contractele de achiziții publice. Or, dinamica raporturilor juridice existente în domeniul achizițiilor publice demonstrează că intervenția legiuitorului era necesară, în condițiile în care drepturile procesuale au fost exercitate frecvent cu rea-credință de către operatori economici care nu aveau capacitatea efectivă de a-și executa obligațiile ce rezultau din încheierea contractelor de achiziții publice. Interesul național impune ca statul să poată realiza cu celeritate obiectivele propuse în vederea îmbunătățirii vieții cetățenilor săi, cu respectarea, bineînțeles, a drepturilor și a intereselor legitime ale eventualilor participanți la procedurile de achiziție publică. Prin instituirea cauțiunii, legiuitorul a urmărit, pe de o parte, să descurajeze cererile nefundamentate sau exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale, iar, pe de altă parte, să constituie o garanție destinată acoperirii eventualelor pagube ce ar putea fi produse părții împotriva căreia se cere luarea unor măsuri, în condițiile în care cererea celui ce plătește cauțiunea se respinge (Decizia nr. 269 din 22 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.028 din 28 octombrie 2021, Decizia nr. 865 din 17 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 444 din 27 mai 2020, și Decizia nr. 501 din 17 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 24 aprilie 2020).

25. De asemenea, instanța de contencios constituțional a reținut că obiectivele urmărite prin adoptarea de către legiuitor a măsurii criticate se circumscriu unui scop legitim și că instituirea acestei obligații de consemnare a cauțiunii reprezintă o măsură legislativă adecvată, necesară și care păstrează un just echilibru între cerințele de interes general protejate de legiuitor — prevenirea exercitării cu rea-credință a drepturilor procesuale — și interesul individual al justițiabilului de a avea acces efectiv la instanță în vederea folosirii mijloacelor procedurale puse la dispoziția sa (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 501 din 17 septembrie 2019, precitată, paragrafele 33—36).

26. Referitor la jurisdicțiile speciale administrative, parte componentă a art. 21 din Constituție, Curtea, analizând dispozițiile ce reglementează procedura soluționării contestațiilor în fața Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, a constatat că nu există nicio normă care să

atesta existența vreunei taxe sau cauțiuni care să se facă venit la bugetul de stat sau la bugetul autorității administrativ-jurisdicționale având ca destinație plata unui serviciu jurisdicțional sau administrativ-jurisdicțional. Curtea a reținut că gratuitatea consacrată de norma constituțională cuprinsă în art. 21 alin. (4) semnifică lipsa oricărei contraprestații pecuniare din partea persoanei care, alegând calea contenciosului administrativ-jurisdicțional, beneficiază gratuit de serviciul prestat de autoritatea administrativ-jurisdicțională (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 5 din 15 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 19 martie 2015, paragraful 31, Decizia nr. 282 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 317 din 11 mai 2012). Astfel, verificând, spre exemplu, compatibilitatea garanției de bună conduită prevăzută de actele normative anterioare Legii nr. 101/2016 cu prevederile constituționale ale art. 21 alin. (4), Curtea a reținut că soluția legislativă în discuție respectă cerința constituțională referitoare la caracterul neoneror al procedurii administrativ-jurisdicționale, întrucât sumele reprezentând garanția de bună conduită se fac venit la autoritatea contractantă, fără a constitui o taxă pentru administrarea justiției sau prestarea unor servicii de către aceasta sau, după caz, de către Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor.

27. Aceste considerente sunt valabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește normele criticate prin care se instituie cauțiunea în discuție, având în vedere faptul că, astfel cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr. 5 din 15 ianuarie 2015, precitată, paragraful 41, instituirea unei garanții de bună conduită are semnificația unei cauțiuni menite să asigure exercitarea corespunzătoare și neabuzivă a drepturilor procesuale, cu toate consecințele procesuale care decurg din finalitatea urmărită prin stabilirea acesteia.

28. De asemenea, prin Decizia nr. 865 din 17 decembrie 2019, precitată, paragraful 46, Curtea a constatat că nu sunt încălcate normele constituționale ale art. 21 alin. (4), întrucât cauțiunea este restituită contestatorului, în condițiile legii, caracterul gratuit al procedurii administrativ-jurisdicționale continuând să subziste și în prezent, iar cauțiunea se constituie venit la bugetul de stat numai la împlinirea termenului de 3 ani calculat de la data la care aceasta putea fi solicitată, în condițiile în care partea care a depus-o nu a făcut demersurile legale pentru a putea fi recuperată.

29. În ceea ce privește art. 44 din Constituție, invocat în susținerea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate, precum și cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principială conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Așadar, dreptul de proprietate nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări (Decizia nr. 694 din 20 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 22 decembrie 2015, paragrafele 27—31). Or, dispozițiile legale criticate urmăresc protejarea unor interese publice, cu respectarea principiului proporționalității măsurii instituite. Astfel, legiuitorul a impus plata unei cauțiuni de doar 2% din valoarea estimată a contractului, cauțiune ce este și plafonată în funcție de natura contractului și care, în condițiile legii, este restituită contestatorului. Prin urmare, Curtea constată că textele criticate nu încalcă prevederile constituționale cu privire la dreptul de proprietate privată, având în vedere considerentele mai sus prezentate (a se vedea și Decizia nr. 865 din 17 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 444 din 27 mai 2020, paragraful 47).

30. În ceea ce privește critica raportată la art. 45 din Constituție, în jurisprudența Curții Constituționale s-a reținut că, potrivit acestui articol din Legea fundamentală, este garantată exercitarea în condițiile legii a accesului liber al persoanelor la o activitate economică. Accesul liber la o activitate economică nu exclude, ci, dimpotrivă, implică stabilirea unor limite de exercitare a libertății economice, statul având obligația să impună reguli de disciplină economică, iar legiuitorul având competența să stabilească sancțiunile corespunzătoare pentru nerespectarea acestora (Decizia nr. 362 din 25 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 18 mai 2010). Mai mult, Curtea a învederat că principiul libertății economice nu este un drept absolut al persoanei, ci este condiționat de respectarea limitelor stabilite de lege, limite ce urmăresc asigurarea unei anumite discipline economice ori protejarea unor interese generale, precum și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 162 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 19 aprilie 2011).

31. Prin urmare, legiuitorul are competența de a stabili conținutul și limitele libertății economice, în condițiile în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, paragraful 25, și Decizia nr. 176 din 24 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 356 din 27 aprilie 2005).

34. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Compania de construcții feroviare — S.A. din Iași în Dosarul nr. 5.477/2/2018 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 61¹ din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, astfel cum au fost introduse prin art. IV pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, precum și ale art. 1.058 alin. (2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 mai 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

pentru prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**,

în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, semnează

MARIAN ENACHE

32. În acest context, Curtea are în vedere jurisprudența sa cu privire la aplicarea drepturilor și libertăților fundamentale prin care a reținut că acestea se aplică și persoanelor juridice, în măsura în care prin intermediul acestora cetățenii își exercită un drept constituțional, iar exigențele unor drepturi sau libertăți fundamentale, spre exemplu accesul liber la justiție, libertatea individuală, dreptul de proprietate privată ori libertatea economică, se aplică și în privința persoanelor juridice. În consecință, exigențele și garanțiile rezultate din drepturile și libertățile fundamentale reglementate prin Constituție sunt aplicabile și în privința persoanelor juridice, în măsura în care conținutul lor normativ este compatibil cu natura, specificul și particularitățile care caracterizează regimul juridic al persoanei juridice (în acest sens, a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 20 iulie 2015, paragraful 27, Decizia nr. 498 din 10 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 428 din 28 iunie 2012, și Decizia nr. 35 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 11 aprilie 1996). Față de această împrejurare, considerentele mai sus menționate cu privire la scopul instituirii cauțiunii prevăzute de Legea nr. 101/2016 sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește pretinsa încălcare a principului libertății economice și al economiei de piață.

33. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a prevederilor criticate, în raport cu dispozițiile constituționale menționate în susținerea acesteia, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI**GUVERNUL ROMÂNIEI****HOTĂRÂRE**
privind aprobarea stemei comunei Sita Buzăului,
județul Covasna

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 10 din Legea nr. 102/1992 privind stema țării și sigiliul statului, cu modificările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — (1) Se aprobă stema comunei Sita Buzăului, județul Covasna, prevăzută în anexa nr. 1.

(2) Descrierea și semnificațiile elementelor însumate ale stemei comunei Sita Buzăului, județul Covasna, sunt prevăzute în anexa nr. 2.

(3) Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
Kelemen Hunor
Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice
și administrației,
Cseke Attila-Zoltán

București, 24 august 2022.
Nr. 1.064.

ANEXA Nr. 1*)

ANEXA Nr. 2

STEMA
comunei Sita Buzăului, județul Covasna**DESCRIEREA ȘI SEMNIFICAȚIILE**
elementelor însumate ale stemei comunei Sita Buzăului,
județul Covasna**Descrierea stemei**

Stema comunei Sita Buzăului, județul Covasna, se compune dintr-un scut francez medieval triunghiular cu marginile rotunjite, tăiat, cu bordură de aur încărcată cu patru crenguțe de brad cu con, în culori naturale.

În partea de sus, în câmp albastru, se află un munte de argint cu trei piscuri, asuprit de o cruce treflată de aur.

În vârful, în câmp roșu, deasupra unui brâu undat de argint, se află un cerb de aur, trecând spre stânga, conturnat spre dreapta.

Scutul este timbrat cu o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

Crucea face trimitere la Mănăstirea „Schimbarea la Față” și la credința locuitorilor.

Muntele cu trei piscuri semnifică forma de relief predominantă în zonă.

Cerbul și crenguțele de brad cu con simbolizează bogăția cinegetică și silvică a zonei.

Brâuul undat semnifică hidrografia localității, râul Buzău.

Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

*) Anexa nr. 1 este reprodusă în facsimil.

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind aprobarea stemei comunei Brădești, județul Harghita

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 10 din Legea nr. 102/1992 privind stema țării și sigiliul statului, cu modificările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — (1) Se aprobă stema comunei Brădești, județul Harghita, prevăzută în anexa nr. 1.

(2) Descrierea și semnificațiile elementelor însumate ale stemei comunei Brădești, județul Harghita, sunt prevăzute în anexa nr. 2.

(3) Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

Kelemen Hunor

Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și
administrației,

Cseke Attila-Zoltán

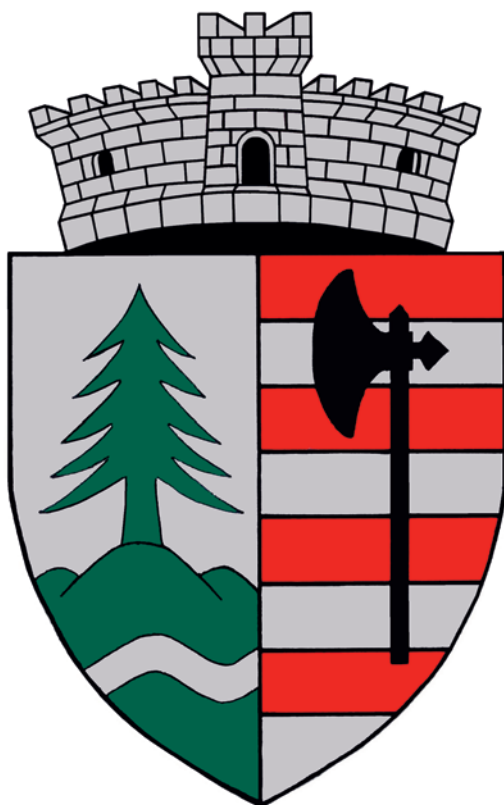
București, 24 august 2022.

Nr. 1.065.

ANEXA Nr. 1*)

ANEXA Nr. 2

STEMA comunei Brădești, județul Harghita

DESCRIEREA ȘI SEMNIFICAȚIILE elementelor însumate ale stemei comunei Brădești, județul Harghita

Descrierea stemei

Stema comunei Brădești se compune dintr-un scut triunghiular, cu marginile rotunjite, despicat.

În primul cartier, în câmp de argint, pe un deal verde cu trei coline se înalță un brad, de asemenea, verde. Dealul este tăiat de o bandă undată, de argint.

Partea a doua este fasciată roșu-argint, de opt piese, peste care broșează o secure de luptă neagră în pal, spre dextera.

Scutul este timbrat de o coroană murală cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

Bradul simbolizează bogăția silvică a comunei; totodată face referire la denumirea localității reședință de comună și a comunei întregi.

Dealul cu trei coline face referire la cadrul natural în care este situată comuna, la poalele munților Harghita.

Brăul undat simbolizează râul Târnava Mare, care străbate comuna.

Securea de luptă, ca atribut al Sf. Ladislau, face referire la satul Târnovița din componența comunei, sfântul fiind hramul bisericii romano-catolice din localitate.

Fasciile fac referire la vechimea localității, din epoca arpadiană.

Coroana murală cu un turn crenelat arată rangul de comună al unității administrativ-teritoriale.

*) Anexa nr. 1 este reprodusă în facsimil.

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE
privind aprobarea modelului steagului comunei Brăduț,
județul Covasna

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 2 alin. (2) și art. 3 alin. (4) din Legea nr. 141/2015 privind arborarea și folosirea de către unitățile administrativ-teritoriale a steagurilor proprii,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — (1) Se aprobă modelul steagului comunei Brăduț, județul Covasna, prevăzut în anexa nr. 1.

(2) Descrierea și semnificațiile elementelor însumate ale modelului steagului comunei Brăduț, județul Covasna, sunt prevăzute în anexa nr. 2.

(3) Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
Kelemen Hunor
Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice
și administrației,
Cseke Attila-Zoltán

București, 24 august 2022.
Nr. 1.066.

ANEXA Nr. 1*)

MODELUL
steagului comunei Brăduț, județul Covasna

*) Anexa nr. 1 este reprodusă în facsimil.

ANEXA Nr. 2

**DESCRIEREA ȘI SEMNIFICAȚIILE
elementelor însumate ale modelului steagului comunei Brăduț, județul Covasna**

Descrierea steagului

Steagul comunei Brăduț este format dintr-o pânză dreptunghiulară cu proporția între lățimea și lungimea steagului de 2/3.

Câmpul de culoare albastră este încărcat în centru cu stema comunei Brăduț.

Steagul se fixează pe hampă în partea stângă, pe lățime.

Semnificațiile elementelor și ale culorilor steagului

Descrierea stemei

Stema comunei Brăduț se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, al cărui câmp de argint este tăiat în vârful de o bandă undată, de culoare albastră.

Un urs negru, întors spre dreapta, ieșind din banda undată, înalță cu ambele labe un brad de culoare verde.

Scutul este trimbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

Elementele sunt preluate din proiectul de sigiliu al Scaunului Brăduț.

Ursul și bradul simbolizează bogăția cinegetică și silvică a zonei și arată apartenența localității la microregiunea Ținutul Pădurilor.

Banda undată reprezintă pârâul Cormoș ce străbate localitatea.

Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

Culoarea albastră semnifică blândețe, noblețe și încredere.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

ORDIN

pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.102/2012 privind sistemul de distincții militare din Ministerul Apărării Naționale

Pentru aplicarea prevederilor art. 56 din Legea nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare,
în temeiul prevederilor art. 40 alin. (1) din Legea nr. 346/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare,
ministrul apărării naționale emite prezentul ordin.

Art. I. — Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.102/2012 privind sistemul de distincții militare din Ministerul Apărării Naționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 660 din 19 septembrie 2012, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (2), litera b²) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b²) Emblema de Onoare a Direcției generale pentru armamente;”.

2. La articolul 3 alineatul (2), după litera d⁷) se introduce o nouă literă, litera d⁸), cu următorul cuprins:

„d⁸) Emblema de Onoare a Direcției instanțelor militare;”.

3. La articolul 3 alineatul (2), după litera j) se introduc trei noi litere, literele j¹)—j³), cu următorul cuprins:

„j¹) Emblema de Onoare a Forțelor pentru Operații Speciale;
j²) Emblema de Onoare a Comandamentului Apărării Cibernetică;

j³) Emblema de Onoare a Arhivelor Militare;”.

4. La articolul 3 alineatul (3), după litera f) se introduce o nouă literă, litera g), cu următorul cuprins:

„g) Emblema de Merit Eroul de Acasă.”

5. La articolul 11, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Pe aversul emblemelor de onoare prevăzute la art. 3 alin. (2) lit. b¹)—j³) este reprezentat, după caz, însemnul heraldic al Departamentului pentru politica de apărare, planificare și relații internaționale, Direcției generale pentru armamente, Departamentului pentru relația cu Parlamentul și calitatea vieții personalului, Direcției generale de informații a apărării, Secretariatului general, Direcției generale management resurse umane, Direcției generale financiar-contabile, Direcției de prevenire și investigare a corupției și fraudelor, Direcției informare și relații publice, Corpului de control și inspecție, Direcției generale juridice, Direcției domenii și infrastructuri, Direcției audit intern, Direcției instanțelor militare, Direcției medicale, Casei de pensii sectoriale a Ministerului Apărării Naționale sau scutul heraldic al categoriilor de forțe ale armatei, al comandamentelor forțelor de sprijin ori al altor forțe din compunerea structurii de forțe, înalt de 35 mm, înconjurat de o cunună de lauri deschisă, lățime de 10 mm. În deschiderea cununii de lauri este dispusă central o cruce. Deasupra cununii de lauri este dispusă central plăcuța superioară, cu dimensiunile 20 mm x 10 mm, pe care este înscris, în relief, cu majuscule, cuvântul «ONOARE». De plăcuță este atașat dispozitivul de prindere compus din două inele.”

6. La articolul 11 alineatul (5), litera a²) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a²) EMBLEMA DE ONOARE A DIRECȚIEI GENERALE PENTRU ARMAMENTE;”.

7. La articolul 11 alineatul (5), după litera b⁷) se introduce o nouă literă, litera b⁸), cu următorul cuprins:

„b⁸) EMBLEMA DE ONOARE A DIRECȚIEI INSTANȚELOR MILITARE;”.

8. La articolul 11 alineatul (5), după litera h) se introduc trei noi litere, literele h¹)—h³), cu următorul cuprins:

„h¹) EMBLEMA DE ONOARE A FORȚELOR PENTRU OPERAȚII SPECIALE;

h²) EMBLEMA DE ONOARE A COMANDAMENTULUI APĂRĂRII CIBERNETICE;

h³) EMBLEMA DE ONOARE A ARHIVELOR MILITARE;”.

9. La articolul 11 alineatul (6), litera a²) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a²) de culoare albastră, cu două benzi de 5 mm de culoare portocalie, dispuse central, cu distanța de 5 mm între ele, pentru Emblema de Onoare a Direcției generale pentru armamente;”.

10. La articolul 11 alineatul (6), după litera c⁷) se introduce o nouă literă, litera c⁸), cu următorul cuprins:

„c⁸) de culoare violet, cu două benzi de 5 mm de culoare galbenă, dispuse central, cu bandă argintie de 5 mm între ele, pentru Emblema de Onoare a Direcției instanțelor militare;”.

11. La articolul 11 alineatul (6), după litera i) se introduc trei noi litere, literele i¹)—i³), cu următorul cuprins:

„i¹) de culoare verde închis, cu două benzi de 5 mm, cea din stânga de culoare albastru închis, cea din dreapta de culoare albastru deschis, dispuse central, cu distanța de 5 mm între ele, pentru Emblema de Onoare a Forțelor pentru Operații Speciale;

i²) de culoare albastră, cu două benzi de 5 mm de culoare neagră, dispuse central, cu distanța de 5 mm între ele, pentru Emblema de Onoare a Comandamentului Apărării Cibernetică;

i³) de culoare albastră, cu două benzi de 5 mm de culoare portocalie, dispuse central, cu bandă argintie de 5 mm între ele, pentru Emblema de Onoare a Arhivelor Militare;”.

12. La articolul 16², partea introductivă se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 16². — Emblema de Onoare a Direcției generale pentru armamente se conferă prin ordin de către șeful direcției, din proprie considerație sau la propunerile șefilor/comandanților structurilor din compunerea/subordinea acestuia, ale șefilor structurilor centrale ori subordonate nemijlocit ministrului apărării naționale, pentru îndeplinirea ireproșabilă a misiunilor și pentru devotamentul dovedit în sprijinul activităților privind înzestrarea, astfel:”.

13. După articolul 18⁷ se introduce un nou articol, articolul 18⁸, cu următorul cuprins:

„Art. 18⁸. — Emblema de Onoare a Direcției instanțelor militare se conferă prin ordin de către directorul Direcției instanțelor militare din proprie considerație sau la propunerile șefilor structurilor din compunerea/subordinea direcției sau la solicitarea președinților structurilor asociative ale cadrelor militare în rezervă/retragere ori ale veteranilor de război, pentru îndeplinirea ireproșabilă a misiunilor și pentru devotamentul dovedit în sprijinul direcției, astfel:

a) personalului militar, personalului civil și structurilor de specialitate din Ministerul Apărării Naționale, militarilor în rezervă și în retragere, veteranilor de război, precum și altor persoane fizice și juridice române;

b) militarilor, precum și altor persoane fizice și juridice din străinătate.”

14. La articolul 20, partea introductivă a alineatului (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 20. — (1) Emblemele de onoare ale categoriilor de forțe ale armatei, ale comandamentelor forțelor de sprijin sau ale altor forțe din structura de forțe se conferă prin ordin de către comandantul/șefii acestora din proprie considerație sau la propunerea comandanților/șefilor structurilor subordonate, precum și la solicitarea președinților structurilor asociative ale cadrelor militare în rezervă/retragere ori ale veteranilor de război, transmisă de către Direcția calitatea vieții personalului, pentru îndeplinirea ireproșabilă a misiunilor, obținerea de

rezultate meritorii în procesul instruirii, devotamentul și serviciile deosebite aduse structurilor militare, astfel:”.

15. După articolul 28 se introduce un nou articol, articolul 28¹, cu următorul cuprins:

„Art. 28¹. — (1) Emblema de Merit Eroul de Acasă are reprezentat pe avers un scut heraldic creat, înalt de 35 mm, înconjurat de o cunună de lauri închisă, lată de 10 mm, pe care este dispus, central deasupra scutului, un coif de armură medievală. Pe scut, în centru, este redată o hartă a României, în culorile roșu, galben și albastru, cu un grup de persoane ce simbolizează familia. În planul inferior, central, sunt două cununi din frunze de stejar, deasupra cărora se află cifra romană reprezentând clasa emblemei de merit. De cununa de lauri este atașat dispozitivul de prindere alcătuit din două inele.

(2) Pe revers sunt reprezentate cununa de lauri, coiful medieval și profilul scutului. Pe reversul scutului este scris, pe trei rânduri, cu majuscule, în relief, cu litere înalte de 3 mm, EROUL DE ACASĂ. În planul inferior se află cifra romană reprezentând clasa emblemei de merit.

(3) Panglica, lată de 35 mm și cu înălțimea aparentă de 50 mm, este din rips moarat de culoare albă cu trei benzi de 2 mm, de culoare roșie în mijloc, dispuse central, având spații de 5 mm între benzi. Pe partea din spate, panglica are un sistem de prindere.”

16. Articolul 30 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 30. — Modelele grafice ale emblemelor de merit, ale panglicilor și ale insinelor-simbol corespunzătoare sunt prezentate în anexele nr. 12—171.”

17. La articolul 31 alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) de către șefii structurilor centrale ale Ministerului Apărării Naționale sau subordonate nemijlocit ministrului apărării naționale și de către șefii statelor majore ale categoriilor de forțe ale armatei sau comandantii comandamentelor forțelor de sprijin ori ai altor forțe din compunerea structurii de forțe — emblemele de merit clasa a III-a, din proprie considerație sau la propunerea comandanților/șefilor de mari unități, unități/structuri subordonate. Insignele-simbol ale emblemelor de merit vor purta atașată litera «F».”

18. La articolul 32, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alineatul (7), cu următorul cuprins:

„(7) Emblema de Merit Eroul de Acasă se conferă persoanelor care l-au sprijinit pe militar în executarea, cu succes, a misiunilor în străinătate și a celor de pe teritoriul statului român, cu o durată mai mare de 30 de zile consecutive, ca o recunoaștere pentru sacrificiile și dedicarea acestora de a-l susține moral pe acesta, pe toată durata misiunii. Clasa emblemei de merit se conferă în funcție de importanța activității desfășurate.”

19. La articolul 33, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 33. — (1) Insignele onorifice de absolvire a instituțiilor de învățământ superior militar sau civil, a Colegiului Național de Apărare, a colegiilor/cursurilor postuniversitare, insignele de specialist de clasă pe domeniu funcțional, insignele specifice armelor, precum și cele ale categoriilor de forțe ale armatei și ale comandamentelor subordonate Statului Major al Apărării sunt propuse de structurile militare cu atribuții în domeniu, analizate și aprobate de Comisia de heraldică și denumiri a Ministerului Apărării Naționale.”

20. La articolul 44, alineatele (2)—(4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Distincția de serviciu prevăzută la alin. (1) se conferă personalului militar și personalului civil prin ordin al comandantului Comandamentului Forțelor Întrunite sau al directorului general al Direcției generale de informații a apărării, după caz, la propunerea comandanților/șefilor structurilor militare care au organizat și condus misiunile temporare sau la propunerea structurilor de personal unde este încadrat personalul participant.

(3) Propunerile privind conferirea distincției de serviciu prevăzute la alin. (1) se transmit Comandamentului Forțelor Întrunite sau Direcției generale de informații a apărării, după caz, sub forma unui tabel, al cărui model este prezentat în anexa nr. 20.

(4) În baza ordinului de conferire, Comandamentul Forțelor Întrunite sau Direcția generală de informații a apărării, după caz, completează și distribuie structurilor militare centrale sau structurilor subordonate acestora: extrase ale ordinului de conferire, distincțiile de serviciu și documentele de atestare.”

21. La articolul 50, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 50. — (1) Emblemele de onoare și de merit se conferă, de regulă, cu prilejul Zilei Naționale a României, Zilei Armatei României, Zilei Rezervistului Militar, Zilei Veteranilor de Război, Zilei veteranilor din teatrele de operații, zilelor armelor sau specialităților militare, zilelor structurilor militare, zilelor patronilor spirituali, precum și pe timpul activităților desfășurate în teatrele de operații sau pe teritoriul statului român de către oficialitățile civile și militare ale statului român.”

22. La articolul 50, după alineatul (4) se introduc două noi alineate, alineatele (4)¹ și (4)², cu următorul cuprins:

„(4)¹ Înmânarea distincțiilor militare onorifice va avea loc într-un cadru festiv, astfel:

a) pentru personalul încadrat în cadrul structurilor centrale, categoriilor de forțe/structurilor aflate în directă subordonare/coordonare a structurilor centrale de către comandantii/șefii acestor structuri;

b) pentru personalul care este încadrat în structuri subordonate celor menționate la lit. a) de către comandantii/șefii eșaloanelor superioare structurii unde sunt încadrați.

(4)² În cadrul ceremoniei de conferire a distincțiilor militare onorifice sunt înmânate personalului militar și civil, în cauză, atestat și emblema de onoare sau de merit.”

23. La articolul 54, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Modelul atestatului pentru emblemele de onoare și de merit este prezentat în anexele nr. 22 și 22¹.”

24. La articolul 54, alineatul (7) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(7) Atestatele pentru distincțiile militare onorifice se înmânează în mape confecționate în acest sens.”

25. La anexa nr. 22, în titlul anexei și pe reversul emblemei de onoare se înlocuiește denumirea „Departamentul pentru armamente” cu denumirea „Direcția generală pentru armamente”.

26. După anexa nr. 47 se introduce o nouă anexă, anexa nr. 48, având cuprinsul prevăzut în anexa nr. 1 la prezentul ordin.

27. După anexa nr. 10 se introduc trei noi anexe, anexele nr. 10¹—10³, având cuprinsul prevăzut în anexele nr. 2—4 la prezentul ordin.

28. După anexa nr. 17 se introduce o nouă anexă, anexa nr. 17¹, având cuprinsul prevăzut în anexa nr. 5 la prezentul ordin.

29. După anexa nr. 22 se introduce o nouă anexă, anexa nr. 22¹, având cuprinsul prevăzut în anexa nr. 6 la prezentul ordin.

30. Anexa nr. 23 se modifică și va avea cuprinsul prevăzut în anexa nr. 7 la prezentul ordin.

Art. II. — Anexele nr. 1—7 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. III. — Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.102/2012 privind sistemul de distincții militare din Ministerul Apărării Naționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 660 din 19 septembrie 2012, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezentul ordin, va fi republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textului o nouă numerotare.

Art. IV. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul apărării naționale,
Eduard Bachide,
secretar de stat

EMBLEMA DE ONOARE A DIRECȚIEI INSTANȚELOR MILITARE

AVERS

PANGLICA

REVERS

INSIGNA-SIMBOL

*) Anexa nr. 1 este reprodusă în facsimil.

EMBLEMA DE ONOARE A FORȚELOR PENTRU OPERAȚII SPECIALE

AVERS

PANGLICA

REVERS

INSIGNA-SIMBOL

*) Anexa nr. 2 este reprodusă în facsimil.

EMBLEMA DE ONOARE A COMANDAMENTULUI APĂRĂRII CIBERNETICE

AVERS

PANGLICA

REVERS

INSIGNA-SIMBOL

*) Anexa nr. 3 este reprodusă în facsimil.

EMBLEMA DE ONOARE A ARHIVELOR MILITARE

AVERS

PANGLICA

REVERS

INSIGNA-SIMBOL

*) Anexa nr. 4 este reprodusă în facsimil.

EMBLEMA DE MERIT EROUL DE ACASĂ

AVERS

REVERS

PANGLICA

INSIGNA-SIMBOL

Clasa I

Clasa a II-a

Clasa a III-a

*) Anexa nr. 5 este reprodusă în facsimil.

— Model —
ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
(Denumirea structurii emitente)

Însemn
heraldic

ATESTAT

Șeful/Comandantul .....,

dorind a răsplăti meritele
domnului

.....
(gradul, numele, prenumele tatălui, prenumele)

în semn de apreciere pentru .....

conferă Emblema de Onoare a .....

Acordat în București, la .....

Șeful/Comandantul .....

.....

(gradul)

.....

(prenumele și numele)

Ordinul nr. .... din .....
Atestat .....

Nr. crt. ....

— Model —

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
COMANDAMENTUL FORȚELOR ÎNTRUNITE

DOCUMENT DE ATESTARE

În baza Ordinului comandantului Comandamentului Forțelor Întrunite nr. .... din ....., se acordă insigna
PARTICIPANT LA MISIUNI ÎN STRĂINĂTATE
— pentru 1 (una) misiune/pentru 3 (trei) misiuni — (după caz)

domnului (doamnei) .....

(gradul, numele, prenumele tatălui, prenumele titularului)

pentru participare și comportare meritorie la misiunea/misiunile .....

(denumirea misiunii sau a misiunilor, după caz)

Comandantul Comandamentului Forțelor Întrunite,

.....

(numele, prenumele, semnătura sau parafa și ștampila)

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

5 948493 458630